

... na Slovensku stále chýba ...

V júli 2005 bola na Slovensku vykonaná analýza voľne pohodených odpadov. Táto štúdia TU Zvolen (možnosť stiahnutia na konci stránky) ukázala, že PET - nápojové fľaše tvoria až 32 % objemu pohodených odpadkov, ktoré sa nachádzajú voľne v krajine. Okrem plastových fliaš sa v mestách, pozdĺž ciest, v lesoch, na lúkach a okolo potokov povaľujú aj plechovky od piva či nealko-nápojov, „tetrapaky“ a sklenené fľaše. Nápojové obaly predstavujú celkom 36 % hmotnosti a 38 % objemu pohodených odpadkov, čo je viac ako tretina.

Pozdĺž 1 km úseku cesty sa na Slovensku priemerne nachádza až 600 litrov pohodených nápojových PET fliaš (44 % objemu voľne pohodených odpadkov), čo pri dĺžke cestnej siete 17 786,544 km predstavuje objem cca 10 500 m³.

Čo s tým?

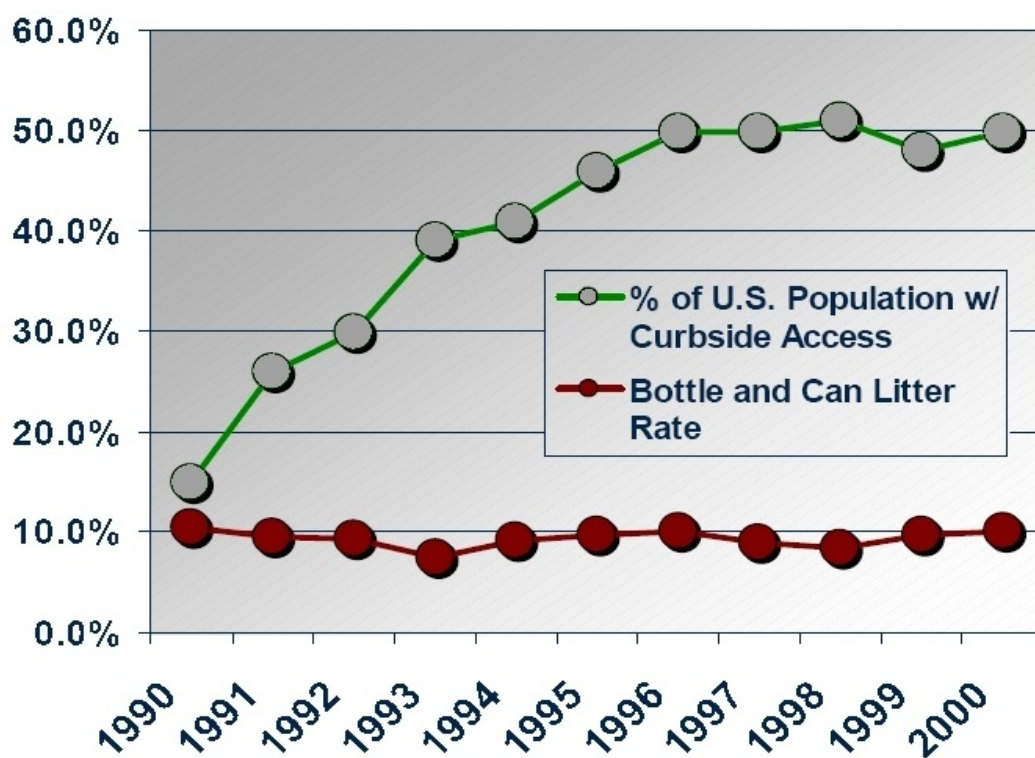
Skúsenosti zo zahraničia prevažne z USA, ukázali, že rôzne osvetové

kampane na zníženie

množstva voľne pohodených odpadov sú neúčinné. Taktiež opatrenia "na konci potrubia" ako rôzne dobrovoľnícke akcie čistenia krajiny a zbieranie odpadov predstavujú len veľmi krátkodobé zlepšenie stavu

za vynaloženia veľkého úsilia a finančných prostriedkov. Aj zvyšovanie zapojenia obyvateľstva do systémov triedeného zberu prakticky nemá vplyv na odhadzovanie odpadov (pozri

graf).

*Zvyšovanie zapojenia
obyvateľstva do systémov
triedeného zberu (horná
krivka znázorňuje %
obyvateľstva s prístupom k
triedenému zberu v USA)
prakticky nemá vplyv na
odhadzovanie odpadkov z
nápojových obalov (spodná
krivka - miera pohodených
odpadkov z fľaš a
plechoviek). Zdroj: Ocean
Conservancy, U.S. Bureau of
the Census, BioCycle*

Oveľa účinnejšie a dlhodobo fungujúce sa ukázalo **zálohovanie jednorázových nápojových obalov**, ktoré predstavuje ekonomickú motiváciu pre spotrebiteľov, zaberá na prevažnú väčšinu populácie a má navyše aj výchovný efekt.

Čo je to zálohovanie jednorázových nápojových obalov?

Zálohovanie predstavuje
šancu pre mnoho
nápojových obalov, ktoré
po vypití ich obsahu
skončia v tom lepšom

prípade v koši, často krát
však na ulici, na okraji
cesty, v lese či potoku.
Stačí sa len prejsť ...

Zálohovanie predstavuje šancu pre mnoho nápojových obalov, ktoré po vypití ich obsahu skončia v tom lepšom prípade v koši, často krát však na ulici, na okraji

cesty, v lese či potoku.
Stačí sa len prejsť ... Prin
cíp zálohovania
jednorázových nápojových
obalov je podobný ako pri
obaloch na viac použítí
(napr. pivové či
mineráلكové sklenené
fl'áše). Zákazník pri kúpe
nápoja zaplatí zálohu,
ktorá ho motivuje zaniest'
použitý obal naspäť do
obchodu. Oproti klasickým

vratným fl'ášiam je tu však jeden podstatný rozdiel. Jednorázové nápojové obaly už nebudú znova naplnené. Záloha len zabezpečí to, aby neskončili pohodené voľne v prírode, prípadne v smetnom koši. Takýmto spôsobom sa dá vyzbierať až **7** **0 - 95 % obalov** (podľa výšky zálohy).

Triedený zber
prostredníctvom farebných
vriec a kontajnerov
vyzbiera 10 – 40 %
suroviny. Navyše surovina
vyzbieraná zálohovým
systémom je omnoho
čistejšia a kvalitnejšia

▪

Ako ďalej?

Zálohovanie
jednorázových nápojo
vých

obalov nemusí skončiť
iba pri PET fľašiach. V
mnohých krajinách
(Škandinávia, USA,
Island, Nemecko) sa

**zálohujú aj
plechovky**

a

sklenené fľaše

. Pri týchto obaloch
(PET fľaše, plechovky,
sklenené fľaše) je
zálohovanie technicky
pomerne ľahko
realizovateľné.

Rozšírením

zálohovania aj na tieto
obaly je možné
podstatne
zvýšiť
ich
mieru recyklácie
a znížiť množstvo
odpadu ukladaného na
skládky.

Vraj sa to nedá?

Zálohovanie
jednorázových
nápojových obalov
úspešne funguje vo
viacerých krajinách (%
v zátvorke znamená
účinnosť zberu

zálohovým
systémom):

-

Švédsko – zálohuje:
plechovky (od r. 1984;
86 %), PET fľaše (od r.
1994; 78 80 %)

-

Fínsko – zálohuje (od r. 2000): plechovky(97 %), sklenené fľaše

-

Nórsko – zálohuje:

plechovky (od r. 2001;
91 %), PET fľaše (od r.
2002; 70 75 %)

-

Dánsko – zálohuje (od
r. 2001): plechovky,
PET fľaše, sklenené
fľaše

-

Island - zálohuje:
plechovky, PET fľaše,
sklenené fľaše

-

Nemecko - zálohuje

(od r. 2003):
plechovky, PET fľaše,
sklenené fľaše

-

USA – jednorázové
nápojové obaly
zálohuje 11 štátov,
ktoré vyzbierajú a

recyklujú 490
obalov/obyv. ročne v
porovnaní so štátmi
bez zálohovania, ktoré
triedením vyzbierajú a
recyklujú iba
191
obalov/obyv. ročne.
Nižšie uvedená
tabuľka znázorňuje
pokles voľne

pohodených odpadov
po zavedení
zálohovania.

-

d'alej je zálohovanie
jednorázových
nápojových obalov

zavedené aj v 8
kanadských
provinciách a v
Južnej Austrálii

Pokles voľne

*pohodených
odpadov po
zavedení
zálohovania
jednorázových
nápojových obalov
v štátoch USA
(Zdroj: Container
Recycling Institute,*

www.bottlebill.org)

štát

pokles voľne poho

celkový pokles voľn

New York

70-80%

30%

Oregon

83%

47%

Vermont

76%

35%

Maine

69-77%

34-64%

Michigan

84%

41%

lowa

76%

39%

Massachusetts

30-35%

**Je verejnosť
za
zálohovanie?**

Za zálohovanie
jednorázových
jednorázových
nápojových
obalov sa
vyslovilo v
dvoch

**petíciách cca
29 000
občanov
, takmer
80
občianskych
neziskových**

**organizácií
(z oblasti
ochrany
životného
prostredia,
spotrebiteľov,
ľudských**

práv),
zástupcovia
viacerých
miest a obcí
(Dubnica nad
Váhom,
Palárikovo,

**Turňa nad
Bodvou, ...),
mnohí
odborníci
z akademickej
obce a
50**

významných osobností spoločenského života na Slovensku. Ministerstvo životného

prostredia
SR sa snaží
presadiť
zálohovanie
už od roku
2001.

**Slovensko
si to nemôže
dovoliť?**

Tento

argument
počujeme
často z úst
nápojárskeho
o priemyslu,
ktorý sa

všetkými
možnými
spôsobmi
snaží
znemožniť
zavedenie

zálohovania j
ednorázovýc
h nápojových
obalov
podsúvaním
nepravdivých

tvrdení i
napriek
snahám
Ministerstva
životného
prostredia,

odborným
argumentom
Priateľov
Zeme – SPZ
a podpore
verejnosti.

Po
ekonomickkej
stránke by
zavedenie

zálohovania
nemalo
predstavovať
problém a
ani sa
výrazne

prejaviť na
cene
nápojov.

Napríklad v
Nórsku
pred

približne 2
rokmi sa
zálohovanie
PET obalov
nad 1 l
premietalo v

cene nápoja

vo výške

„0“

nórskych

korún

■

Zálohovanie
sa
samofinanc
ovalo iba z
príjmov
systému

(predaj
druhotnej
suroviny a
nevyžiadané
zálohy).

Výsledky ekonomické j štúdie Fakulty

financií
UMB v
Banskej
Bystrici
hovorí o
zvýšení cien

nápojov v PET fľašiach v prípade zavedenia zálohovania

iba o 0,1 –
0,5 Sk
. Pri výške
zálohy 4 Sk
by sa
dokonca

**cena
nemusela
zvyšovať
vôbec.**

**I napriek
týmto
faktom a
snahám,**

**zálohovaní
e jednoráz
ových je
dnorázový
ch**

nápojovýc h obalov na Slovensku stále

chýba ...

Viac informácií o zálohovaní

jednorázov
ých
nápojových
obalov
môžete

nájst' na
stránkach:

www.zako

noobaloc

h.sk

www.bottl

ebill.org

www.spz.

sk

Štúdia: An
alý
za voľne

pohoden&

yacute;ch

odpadov v

prostred&i

acute;

Slovenske

i

Republiky,

2005 -

stiahnut'

PDF [1,2

MB]